

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Quomodo Divina Essentia respectu scientiæ Dei habeat rationem
oniecti?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

De scientia DEI in genere.
ARTICULUS II.
Quomodo scientia sit in DEO?

107

SUMMARI A.

1. Ratio habitus à DEO exulat.
2. Admittuntur formalitates speciei & objecti specificativi.
3. Non attributa, sed essentia Divina exercet rationem speciei.
4. 5. Opponuntur objectiones.
6. Aliud est objectum adequatum, & aliud per se primò terminativum, vel motivum visionis.
7. Quomodo attributa sint objecta secundaria?
8. Quomodo intelligibilitas consequatur rationem altis puri.
9. In definitione scientie ly per causam accipiendum ex parte objecti.
10. Astringitur scientia proprie dicta virtualiter distincta.
11. 12. 13. Differentia inter intelligere constitutum, & scientiam attributalem DEI.
14. Essentia Divina aliter specificat intellectum, & aliter scientiam DEI.
15. Quomodo ratio eris a se impediatur cognitionem scientificam?
16. Quomodo visio DEI sit participatio Divina scientie?
17. Utrum DEUS sua attributa diligit amore electivo?
18. Varia predicata scientie Divina.
19. Removetur à DEO scientia a posteriori.
20. DEUS videt se in creaturis, non ex creaturis.
21. Infantia ex intelligere constitutivo.
22. Non datur in DEO scientia sui intelligere.

§ I.

Quomodo Divina essentia respectu scientie DEI habet rationem objecti?

Cum plura predicata reperiantur in linea intellectuali, ut objecti motivi, terminativi, speciei intelligibilis, potentia, habitus, &c. videntur esse, quamnam ex his & quomodo Divinis accommodari possint? Et primò quidem sicut prius rationem potentie & actus primi ut virtualiter ab actu secundo distincti à DEO removet; ita omnem quoque habitum à Divino intellectu profertur, quippe cujus formalis ratio ab imperfectione difficultatis, quam ex parte subjecti essentialiter connotat, separari non possit.

Predicata verò speciei intelligibilis, nec non objecti motivi, terminativi & specificativi DEO attribui posse censeo, quia separatà omni imperfectione retinent aliquid perfectionis, quod DEO convenire possit. Nam ex parte speciei intelligibilis invenitur, quod objectum reddat proximè intelligibile, & illud uniat cum intelligente. In DEO porro est perfectissima intelligibilitas & unio objecti per omnimodam identitatem. Ratio objecti motivi plus non exigit, quam quòd proximè determinet intellectum ad actualem cognitionem sui. Ratio quoque objecti per se primò terminativi petit, ut ratione sui cognoscatur, &

R. P. Metzger, Theol. Schol. Tom. I.

alia ratione ipsius, quod ipsum de specificativo objecto dixeris. Sed hæc omnia absque imperfectione præstat ipsa Divina essentia ut virtualiter ab omni attributo distincta. Est enim species intelligibilis; quia secundum nullam aliam perfectionem DEUS magis est secum unus, quam secundum suam essentiam, utpote in eadem secum linea constitutam, & ne quidem virtualiter distinctam; dum cætera perfectiones saltem virtualiter ab ipso distinguuntur. Rursus. Cum essentia Divina sit radix intelligibilis (quod à paritate substantie Angelicæ confirmabis) nec ratione alterius ipsa cognosci potest, sed alia omnia ratione ipsius cognoscuntur; ergo essentia Divina ut virtualiter ab omnibus aliis perfectionibus distincta habet rationem speciei intelligibilis.

Accedit, quòd species intelligibilis pertinet ad lineam intelligibilem; sed attributa eam virtualiter à linea intelligibili distincta ad eandem non pertinent: ergo munus intelligibilis speciei obire non possunt. Ex quo iterum sequitur, eidem Divinae essentiae tam motivi, quam terminativi objecti formalis rationem convenire: est enim essentia Divina ut præintellecta attributis, non modo per se primò intelligibilis, sed ipsum intelligi & objectum intellectum omnibus modis idem cum intellectu.

Neque te moveat primò, quòd DEUS se ipsum intelligat non modo intuitivè, sed comprehensivè visione; visio verò intuitiva, ut nuper dictum, quia attingit objectum ut in se est, feratur in omnia quæcunque formaliter in DEO contenta.

Secundò quòd hæc ratione attributa & relationes esse ut secundaria & materialia objecta divinæ visionis, quod videtur dici non posse, siquidem & ipsa sunt actus purus, adeoque habent per se intelligibilitatem infinitam.

Ad primum quippe Respondeo: Visionis intuitivæ DEI objectum adequatum, prout includit tam primarium, quam secundarium, esse DEUM ut physicè in se est, non autem objectum per se primò motivum & terminativum & ideo ad rationem objecti adequati, ut includentis tam primarium, quam secundarium, pertinent omnia predicata, quæcunque formaliter in DEO contenta, quia omnia conveniunt in esse objecti pure intelligibilis, ut in se est: quia verò non omnia conveniunt in ratione objecti per se primò ratione sui intelligibilis, non omnia pertinent ad rationem objecti motivi & terminativi.

Ad secundum Respondeo ut supra: Attributa & relationes non esse proprie secundaria objecta, quasi essent materialia & extranea; sed minus proprie, tanquam ratione alterius ut objecti formalis cognita, & pertinentia ad intrinsecam perfectionem ipsius. Habent quoque per se intelligibilitatem infinitam h. e. non ratione alterius extrinseci, concedo; non ratione alterius ut rationis formalis intrinsecæ, nego.

O 2

Si

8. Si dicas: Essentia divina ex eo habet rationem speciei intelligibilis, quia est actus purus, sed quodlibet prædicatum & attributum Divinum est actus purus: ergo quodlibet attributum Divinum poterit habere rationem speciei intelligibilis. Distinguo majorem: quia est actus purus in linea essentia, conc. quocunque modo neg. maj. sed quodlibet attributum est actus purus, in sua linea virtualiter distincta à linea essentia, conc. in ipsa linea essentia, nego min. & conseq.

§. II.

Adstruitur scientia proprie accepta sub ratione attributi virtualiter distincti.

9. Nunc investigandum, utrum scientia sub præfiori significatione, prout est *cognitio certa & evidens per causam*, tanquam attributum speciale ab essentia virtualiter distinctum, admitti debeat in Divinis? Ubi certum in primis est: si ly *per causam*, accipias ex parte actus nullo modo habere in DEO locum, cum ille modus cognoscendi sit valde imperfectus, & discurtui formali proprius, in quo una cognitio causat & infert alteram. At verò si ly *per causam* accipias ex parte objecti, vera est doctrina Thomistica.

10. CONCLUSIO nostra. *Scientia ut attributum virtualiter distinctum, proprie & formaliter in DEO datur.* Ita Durandus, Ferrara, Bannez. Jo. à S. Th. Gonet, Godoyus & communis Thomistarum.

Ratio est in promptu: DEUS cognoscens suammet essentiam in eadem ceu causa formali & reali cognoscit omnes creaturas tam possibiles, quam actuales. In eadem verò ceu radice & causa virtuali cognoscit sua divina attributa.

Quid ergo deest ipsi ad rationem veram & propriam dictæ scientia, non tantum respectu creaturarum, sed etiam suarum attributalium perfectionum? cum exemplo Theologiae & metaphysicæ conferet, ad rationem veram scientia sufficere causam virtualem proprietatum.

11. Dubitas tamen: utrum scientia sub hac formali ratione accepta sit verum attributum ratione nostra consequens ad intelligere constitutum DEI? Ipsum enim intelligere DEI cum sit comprehensivum, debet in essentia vilita attingere omnes proprietates formaliter, & effectus eminenter contentos, ergo ipsum intelligere DEI constitutum attingit essentiam divinam, ut est causa virtualis attributorum, & formalis creaturarum.

Quo posito jam nihil relinquitur scientia reliquum, quod ad intellectiois conceptum ceu virtualiter distinctum, & attributalem lineam constituens, superaddat: cum totus scientia divinæ conceptus sistat in *cognitione per causam*, & non minus pro suo primario & specificativo objecto habeat divinam essentiam, quam ipsum intelligere constitutum.

12. Nihilominus scientia & sapientia divina distinctum attributum constituit, ut agnovit Damasc. l. 1. de fide c. 4. dicens: *sive bonum, sive justum, sive sapientem, sive quodcumque tandem aliud dicere libeat, non DEI naturam, sed qua na-*

tura insunt, exponis. Nam alia est ratio sub qua scientia essentiam respicit; alia sub qua intelligere divinum eandem habet pro objecto. Illud essentiam attingit sub absoluta ratione primi intelligibilis; scientia verò sub ratione causæ formalis, & virtualis.

Ideoque ad rationem dubitandi Resp. quòd intelligere constitutum DEI attingat quidem essentiam suam ut causam creaturarum, si reduplicatio cadat supra *rationem que*, & faciat hunc sensum, quòd intelligere divinum attingat essentiam, que sit causa realis creaturarum, & virtualis attributorum; non autem si reduplicatio cadat supra *rationem formalem sub qua*: non enim essentia divina concipitur esse objectum intelligere constitutum sub formali ratione causæ, sed primi & connaturalissimi intelligibilis.

§. III.

Solvuntur objectiones.

Objectiones primò. Idem est specificativum scientia & intellectus Divini: ergo gratis Divina scientia ab intellectu vel intelligere primordiali & constitutivo distinguitur. Antec. probatur. Essentia Divina ut virtualiter ab attributis distincta specificat intellectum Divinum: sed eadem specificat Divinam scientiam: ergo idem est specificativum tam intellectus quam scientia Divina.

Resp. dist. maj. Idem est specificativum, & diverso modo concedo, eodem modo, nego antec. & consequentiam.

Probationem rursum distingo: Essentia Divina, specificat Divinum intellectum sub ratione objecti formalis tam motivi, quam terminativi, concedo. Sub ratione motivi tantum, nego maj. sed eadem essentia specificat Divinam scientiam: sub ratione objecti formalis motivi concedo: terminativi nego min. & consequentiam.

Ipsa quippe Divina essentia sub duplici ratione suamet cognitioni obicitur. Primò in ratione objecti connaturalissimi & per se primò intelligibilis, quod per nullam aliam causam vel formalem vel virtualem cognosci potest: & hoc modo non tantum est formale objectum motivum; seu prima ratio cognoscendi se ipsam; sed etiam terminativum, seu quod ratione suæ infinite intelligibilitatis à se existentis per se primò intuitioni Divinae obicitur; quamquam ea ipsa cognitio, utpote comprehensiva, etiam attributa ceu terminos secundarios, creaturas verò, ceu terminos materiales eminenter in essentia contentos respiciat.

Secundò obicitur eidem suæ cognitioni in ratione causæ tum virtualis respectu attributorum, tum formalis respectu creaturarum, idque tam in essendo quam cognoscendo, quæ ratione non exercet munus objecti per se primò terminativi, sed motivi; neque enim ipsa est, quæ per se primò per causam cognoscitur (quod est de ratione scientia) sed est ratio, ut per ipsam tanquam causam virtualem per se primò & ut objectum formale terminativum attributa, creatura verò ut secundarium & objectum materiale terminativum cognoscantur.

Dices.